

ČESKO MÁ BÝT BEZPEČNÉ A PROSPERUJÍCÍ. NAŠE ČLENSTVÍ V EU PAK MŮŽE BÝT OPODSTATNĚNO DOSAHOVÁNÍM PRÁVĚ TÉTO VIZE.

Praha, 2. 11. 2021 – Povědomí o nadcházejícím českém předsednictví se zvyšuje. Česko by mělo být v Evropě vnímáno zejména jako bezpečné a prosperující. Prosperita a ekonomické faktory jsou zároveň chápány jako hlavní přínosy českého členství v EU. S členstvím České republiky v Evropské unii je dnes spokojeno 48 % občanů, což představuje pokles zhruba na úroveň května 2020. Dle srpnových dat 7 z 10 českých obyvatel cítí sounáležitost s Evropou.

Výzkum neziskového ústavu STEM (www.stem.cz) byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 25. srpna až 1. září 2021. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl soubor 1019 respondentů. Sběr dat byl realizován kombinací online a telefonického dotazování (CAWI+CATI). Tento výzkum byl hrazen Úřadem vlády.

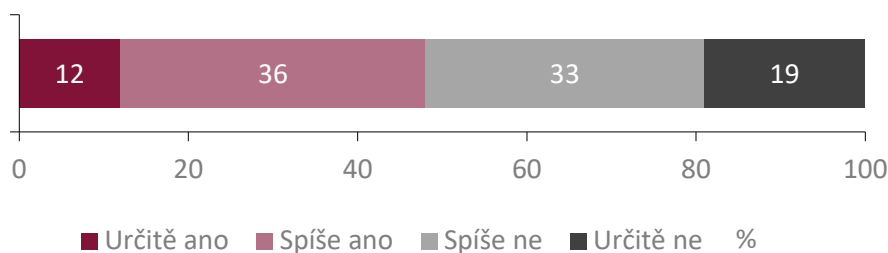
Podpora EU v posledních dvou letech osciluje výrazněji v návaznosti na působení globálních vlivů, zejména v závislosti na vývoji pandemické situace. Mapování míry podpory členství i samotného pocitu evropanství je umožněno dlouhodobým výzkumem STEM, který se zaměřuje na vývoj postojů české společnosti k otázce členství v Evropské unii a vnímání Evropské unie obecně. Výzkum realizovaný na základě požadavků Úřadu vlády se zaměřil na problematiku nadcházejícího českého předsednictví Radě EU a jeho vnímání českou veřejností, zejména pak na percepci jednotlivých tematických okruhů, kterými se plánuje česká politická reprezentace v rámci předsednictví zabývat.

Postoj k českému členství

Z realizovaného srpnového průzkumu vyplývá, že méně než polovina české dospělé populace hodnotí členství ČR v EU příznivě. Nejvíce jsou zastoupeni ti, kteří členství váhavě podporují (36 %). Zcela negativně pak členství hodnotí 19 % obyvatel. Dlouhodobé průzkumy STEM ukazují, že i mezi kritiky převládají zejména ti, kteří by si přáli reformu fungování EU spíše

než její zánik nebo opuštění ze strany České republiky.¹ Přestože nyní došlo k poklesu podpory EU, nejde zatím o čísla z dob migrační či ekonomické krize. Hlavním důvodem poklesu je obecná frustrace z pandemie, která je úzce provázána s poklesem důvěry vládě. Důvodů je ale samozřejmě více – slabá spolupráce Evropy v reakci na pandemii i obecný pocit ohrožení, který se projevuje i v poklesu popularity západních zemí.

„Jste Vy osobně celkově spokojen(a) s naším členstvím v Evropské unii?“

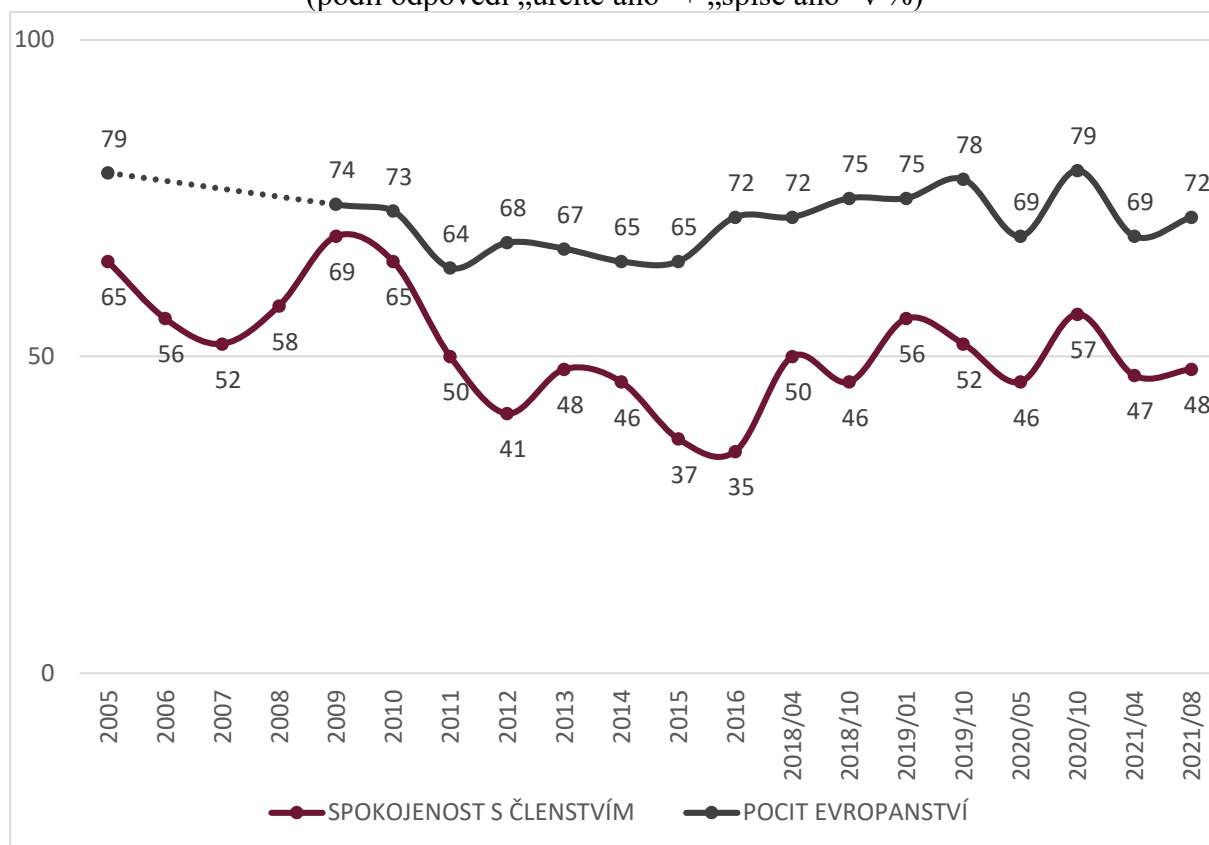
Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

Dlouhodobý vývoj postoje české veřejnosti k členství v EU je charakterizován velmi pozvolným poklesem podpory od okamžiku vstupu, který byl přerušen českým předsednictvím v roce 2009. V tomto kontextu představuje nadcházející české předsednictví významnou příležitost. Zvýšení podpory EU v době předsednictví bylo následováno pozvolným poklesem, na který, po krátkém oživení, navázal dosud nejvýraznější zlom spojený s migrační krizí. V říjnu 2016 tak české členství hodnotilo pozitivně pouze 35 % obyvatel. Tento propad byl ale pozvolna vyrovnán a míra podpory členství se v dubnu 2018 vrátila na hodnoty před migrační krizí (50 %). Po krátké oscilaci se již do hodnocení od května 2020 promítá pandemická krize, která je zatím charakteristická změnami, které je možné mapovat na intenzitě pandemie a provázat ji tak se sezónními vlivy. Jak vidíme z dat za poslední rok, výkyvy jsou díky výjimečné době rychlé a dramatické. Tento trend se promítá rovněž do hodnocení dalších institucí, zejména důvěry v NATO. Má však dopad i na vlastní sebeidentifikaci jako Evropana. Zatímco migrační krize s sebou nenesla zásadní změnu postoje v této otázce, pandemie je s tímto sebehodnocením hlouběji provázána.

¹ Více naleznete ve výzkumu Značka EU, kterou vydal v roce 2019 STEM spolu s agenturou Behavior a institutem Europeum.

**„Jste Vy osobně celkově spokojen(a) s naším členstvím v Evropské unii?“
„Cítíte Vy osobně sounáležitost s Evropou, cítíte se být Evropanem?“**

(podíl odpovědí „určitě ano“ + „spíše ano“ v %)

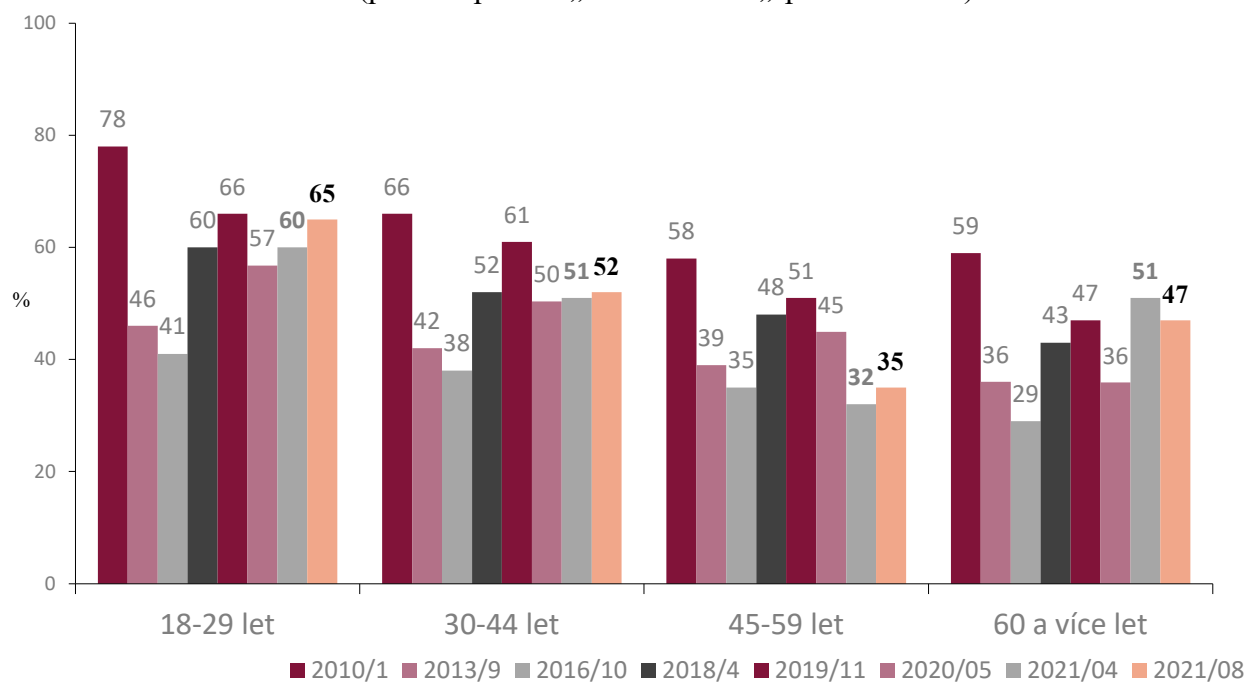

Předchozí sběry: STEM, Evropská ústava, 2/2005, STEGA, Komunikace o evropských záležitostech, 10/2005 – 6/2006, STEM, Trendy 2006-2020, Modul EU 10/2020,

Dlouhodobě se ukazuje, že s členstvím naší země v Evropské unii jsou výrazně častěji spokojeni lidé s lepší životní úrovní. Druhotně potom také mladší lidé a lidé s vyšším vzděláním. Pokles spokojenosti se ale projevil podobně napříč různými sociodemografickými skupinami. Vzhledem k provázanosti postoje k členství s podporou vládě, je pak novým jevem vyšší podpora členství v populaci nad 60 let oproti předchozím obdobím.

„Jste Vy osobně celkově spokojen(a) s naším členstvím v Evropské unii?“

Podle věku (podíl odpovědí „určitě ano“ + „spíše ano“ v %)

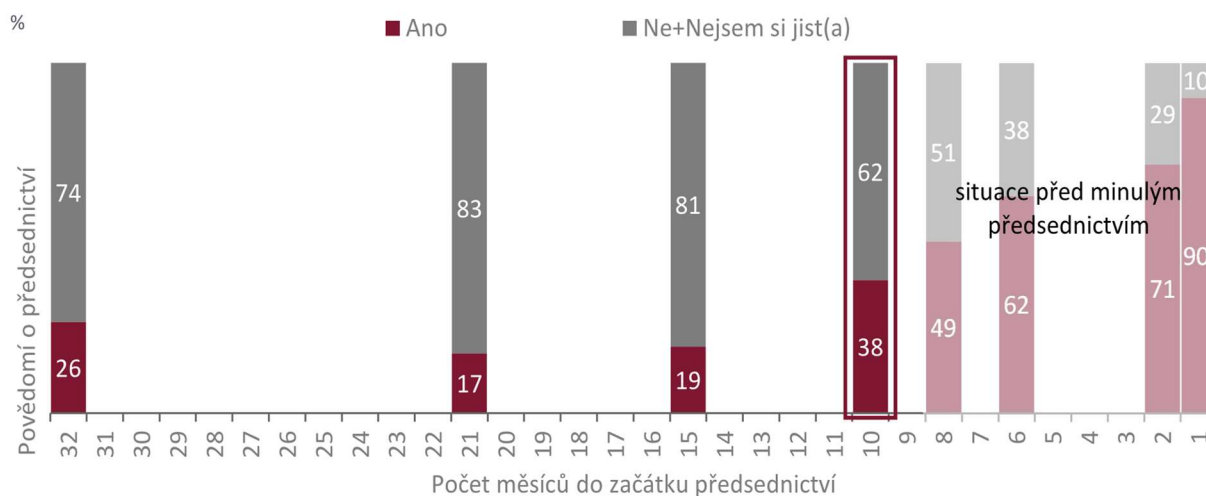

Předchozí sběry: STEM, Trendy 1/2010, 9/2013, 10/2016, 4/2018, 11/2019, 05/2020, 04/2021

Povědomí o předsednictví

V tomto kontextu představuje nadcházející české předsednictví výrazný faktor, který ovlivní postoj české veřejnosti k Evropské unii. Samotné povědomí o nadcházejícím předsednictví se v současnosti výrazně zvyšuje, na konci srpna o českém předsednictví vědělo již 38 % dotázaných. S využitím další informační kampaně je tak možné povědomí dále zvyšovat na úroveň srovnatelnou s prvním českým předsednictvím (světlejší sloupce).

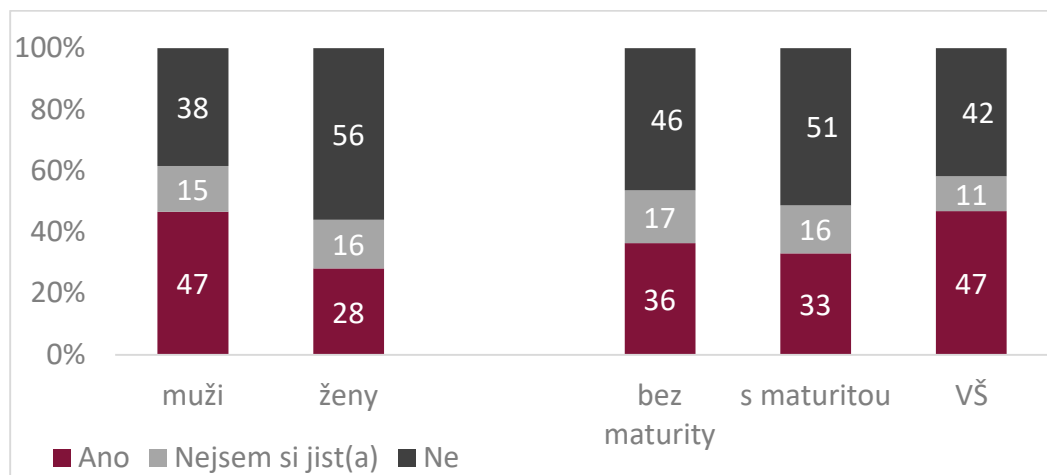
„Víte o tom, že Česká republika bude ve druhé polovině roku 2022 předsedat Evropské unii?“

Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

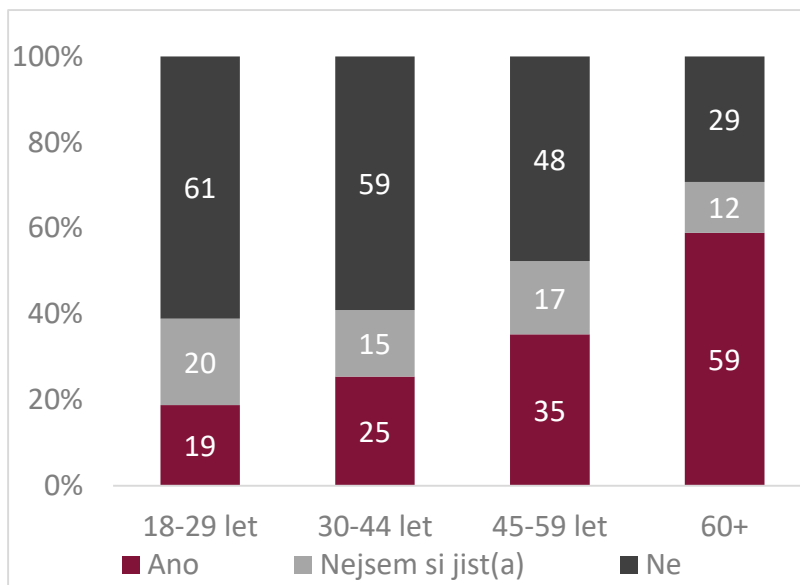
Povědomí o předsednictví je významně vyšší mezi vysokoškoláky a mezi muži. Povědomí výrazně vzrůstá s věkem respondentů. Zatímco ve věkové skupině 18-29 let je o předsednictví informováno 19 %, mezi respondenty nad 60 let je informováno 59 %.

Povědomí o předsednictví dle pohlaví a vzdělání

Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

Povědomí o předsednictví dle věku

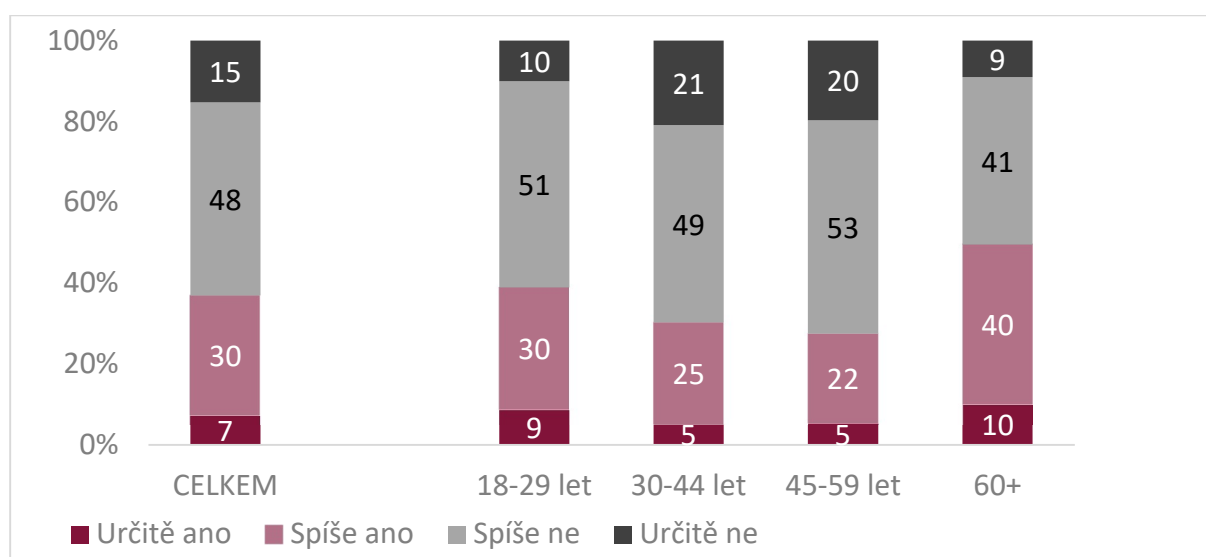

Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

Schopnost ČR využít svou předsednickou roli

V srpnu se však výrazná část obyvatel, téměř **dvě třetiny veřejnosti** (63 % spíše + určitě ne), domnívala, že ČR **nebude** schopna adekvátně využít svou předsednickou roli. Tento postoj byl výrazně provázán s důvěrou k vládě. Z demografických proměnných byly nejvýraznější rozdíly v rámci věku – skepticky se ke schopnostem ČR staví zejména **střední generace** (30–59 let). Naopak tradičně nejvyšší podpoře se schopnost ČR těší ve věkové kategorii nad 60 let.

„Jako předsedající země EU budeme určovat náplň jednání i průběh diskuse, můžeme upozornit na témata, která jsou pro ČR klíčová. Budeme podle Vás umět tuto příležitost využít?“

Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

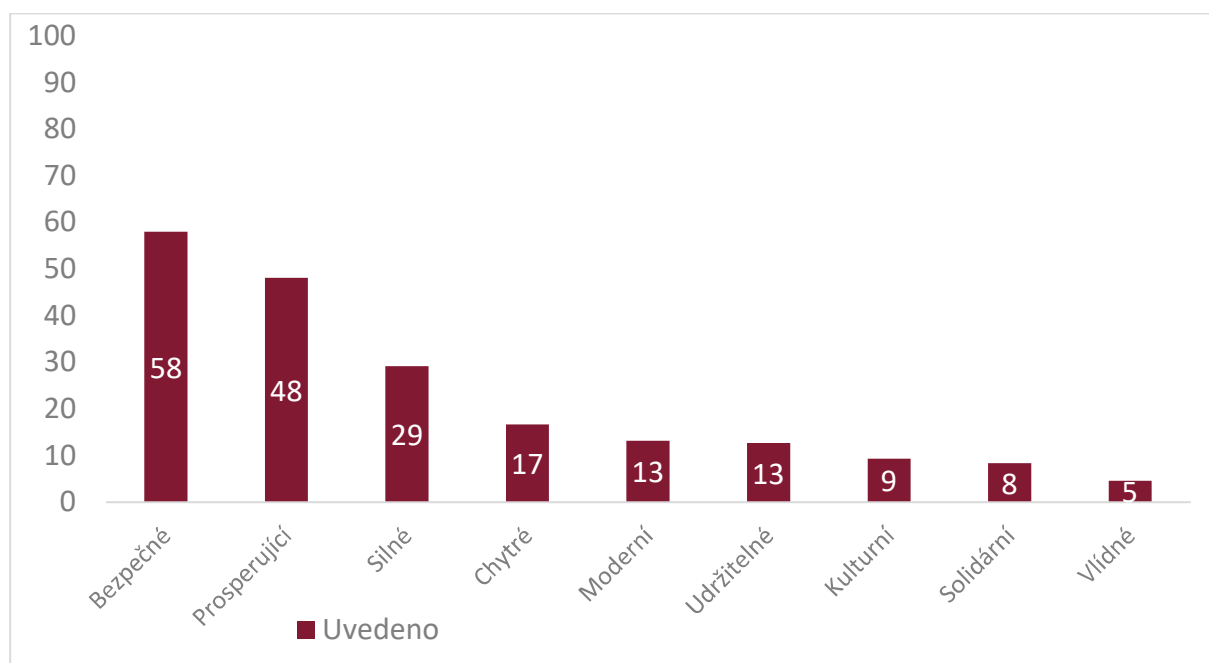
Jaké by mělo být předsednické Česko?

Bezpečnost a prosperita jsou s přehledem hlavními vlastnostmi, které by česká veřejnost ráda spojovala dovnitř i navenek s Českem. Předsednická role České republiky by se tak dle představ veřejnosti měla zaměřit především na zajištění těchto statků. Význam těchto hodnot byl patrný ve vztahu ke všem zkoumaným politickým aspektům. Tyto hodnoty navíc představují oblast celospolečenské shody. V populaci existují rozdíly vycházející ze sociodemografických a jiných charakteristik, ale ty ovlivňují pouze míru intenzity – základní rozvržení a hierarchie důležitosti jednotlivých vlastností zůstávají shodné.

Nejjednoznačněji jsou podporovány ekonomické aspekty členství. Ekonomické aspekty rovněž tvoří oblast nejvyšší společenské shody. Síla a bezpečnost jsou důležité pro starší respondenty a respondenty s nižším vzděláním. Bezpečnosti přikládají váhu zejména méně vzdělaní respondenti ve vyšším středním věku a ženy.

Pro největší část veřejnosti by Česko mělo být zejména **bezpečné** (58 %) a **prosperující** (48 %). Dvě další vlastnosti v pořadí, Česko silné (29 %) a chytré (17 %), vnímáme jako podporující dvě hlavní vlastnosti ve smyslu „bezpečí skrze sílu“ a „prosperita skrze chytrost“.

„Se kterými dvěma vlastnostmi byste chtěl(a), aby ČR byla do budoucna v Evropě nejvíce spojována?“

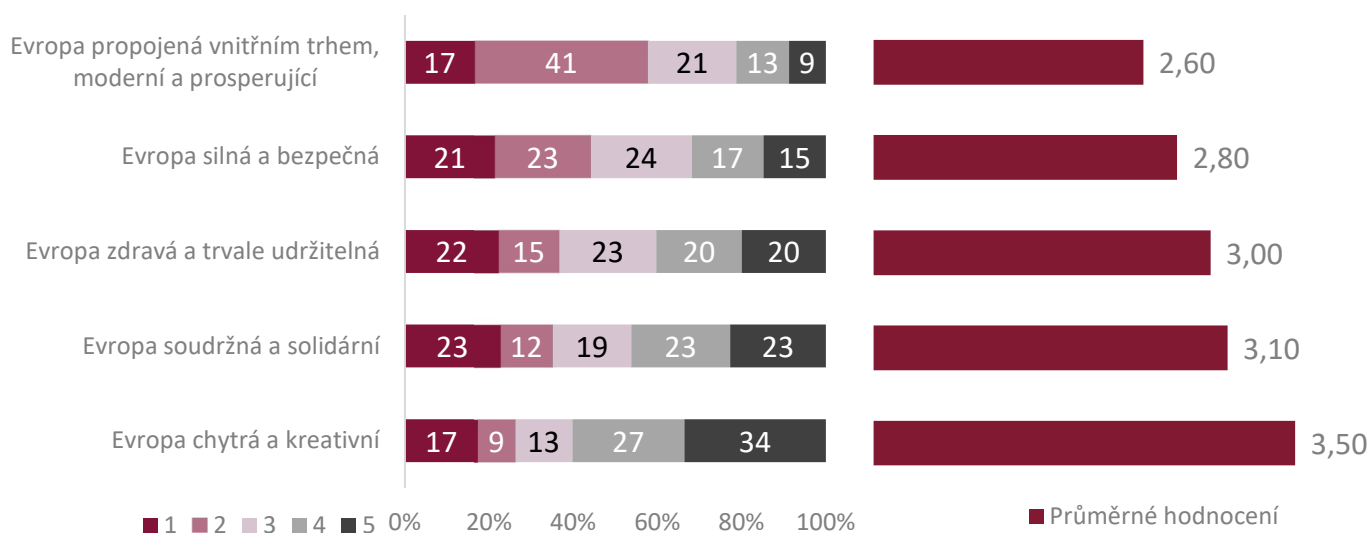
Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

Vize Evropy: tematické okruhy předsednictví

Význam ekonomiky a bezpečnosti se promítá i do hodnocení tematických okruhů předsednictví, stanovených v rámci Východisek k prioritám předsednictví ČR v Radě Evropské unie. Kapitoly Evropa propojená vnitřním trhem, moderní a prosperující a Evropa silná a bezpečná jsou veřejností vnímány jako nejatraktivnější (hodnocení školními známkami 1-5). Moderní, propojená a prosperující Evropa není při tom jednoznačně favorizovaným východiskem – hodnocení známkou 1 je zde spíše méně časté, jde však o konsenzuální cíl, jak ukazuje proporčně nejvyšší zastoupení nadprůměrné známky 2. Jedná se tak o oblast, na které panuje velká míra společenské shody.

Druhou nejlépe hodnocenou tematickou oblastí je Evropa silná a bezpečná. Tomuto okruhu přikládá ve větší míře vyšší význam populace nad 60 let, která jej hodnotí srovnatelně s první zmiňovanou oblastí. Nejméně přitažlivá se naopak jeví Evropa chytrá a kreativní.

„Nyní školními známkami ohodnoťte přitažlivost možných cílů Evropské unie.“

Pramen: STEM 8/2021, 1019 respondentů starších 18 let

STEM

Ústav empirických výzkumů, z.ú.